

Gäller för: Verksamhet Thorax och kardiologi

Giltig från: 2025-04-29

Innehållsansvar: Mattias Danielsson, (matda5), Överläkare

Giltig till: 2027-04-29

Godkänd av: Kristofer Skoglund, (krisk3), Verksamhetschef

Hjärtkirurgi elektiv - CABG, AVR, MVR - Anestesi

Revideringar i denna version

div

Innehållsförteckning

Hjärtkirurgi elektiv - CABG, AVR, MVR - Anestesi	1
Revideringar i denna version	1
Innehållsförteckning	1
Arbetsbeskrivning	1
TIPS vid 4 diagnoser	7
Relaterad information	10
Referenser	10
Granskare/arbetsgrupp	11

Arbetsbeskrivning

Hur undviker man myokardischemi?

- Öka tillförsel av O₂
  - Tillförsel av O₂ = Blodflöde x O₂ innehåll
  - Blodflöde
    - Blodflödet beror på HR (längden av diastole)
    - Koronart perfusionstryck (DAP- LVEDP)
    - Koronar vaskulär resistans (metabolism)

- Blodets viskositet
- O₂ innehåll
  - Hb och SaO₂
- Minska syrgasbehovet
- Undvik takykardi,
- Upprätthåll fysiologisk väggtonen (SAP)

- Högt blodtryck ger högre diastoliskt tryck och bättre koronarperfusion och O₂ tillförsel, men generering av ökat systoliskt tryck medför också ökad O₂ behov
- Inotropa droger ökar myokardiets O₂ behov p.g.a. ökad kontraktilitet och hjärtfrekvens
- Inodilatorer (milrinon och levosimendan) påverkar inte myokardiets O₂ förbrukning nämnvärt

Förberedelser på sal

- Ventilator: Funktionskontroll
- Defibrillator: Funktionstest
- 2–3-tryck
- Ev Blodvärmare (re-op eller ökad blödningsrisk av annat skäl)
- Warmtouch
- Läkemedel: Se nedan

Premedicinering

- Vg se PM Premedicinering

Övervakning och infarter

- 1–2 PVK, helst 2.0 med 100 cm förlängning
- 1–2 Artärnålar för tryckmätning
- Trilumen CVK (16 eller 20 cm)
- EKG 5 avledning
- Ev. cerebral oximetri (rSO₂) vid behov
- BIS
- TEE
- Pulsoximetri
- ETCO₂ mätning
- Temperaturmätning

Uppläggning

- Ryggläge
- Vid reoperation: Defibrilleringsplattor (i värmeskåpet)
- Vid Radialisgraft, se separat PM om uppläggning

Vätskor

- Kristalloid

Blodgruppering/Bastest

- Ja/Ja

KAD

- Ja

Antibiotikaprofylax

- Vg se PM Antibiotikaprofylax

Läkemedel

- Propofol (10 mg/ml)
- Fentanyl (50 µg/ml)
- Rocuronium (10 mg/ml)
- Propofol (20 mg/ml), 50 ml i sprutpump
- Noradrenalin (0,01 mg/ml)
- Ev. Efedrin (5 mg/ml)
- Ev. inf Noradrenalin (0,1 mg/ml)
- Actrapid 1E/ml enl PM Insulininfusion
- Tranexamsyra 2g IV före operationsstart. Samma dos upprepas efter maskinavgång
- Heparin (5000 IE/ml) 350 IE/kg IV via CVK *före* kanylering
- ACT >480 sekunder
- Protamin (10 mg/ml) 0,8mg/100 IE Heparin IV, ges *efter* avveckling av ECC
- ACT <130 sekunder

- Ev. inf Nitropress (natriumnitroprussid) (0,5 mg/ml)
- Ev. ”Nödspruta” Nitropress (50µg/ml)

Anestesi

- Induktion med Fentanyl, Propofol, Rocuronium
- Intubation med oral tub (7.0/8.0)
- Kufftryck i övre gröna intervallet på kufftrycksmätaren (cirka 30 cm H₂O)
- Intermittenta doser Fentanyl vid behov
- Sevoflurane används som underhåll av anestesi före och efter ECC. Förgasaren skall vara på hela tiden patienten ventileras.
- Propofol-infusion (20 mg/ml) används ibland som underhåll av anestesi under ECC samt vid transport till TIVA
- Sevoflurane kan användas som alternativ till Propofol under ECC, förgasare kopplas då till gas-inlet på oxygenatorn. Nippel för sampling (”inspirationsgas”) finns på utsugssida av oxygenator. För mätning flyttas samplingsslangen från anesthesiapparat till ECC. Den flyttas tillbaka när ventilation återupptas.
- Dosering av Sevoflurane 1–2% (-3% i vissa fall), doseras efter BIS mätning och blodtryck, ordineras av narkosläkare.
- Sevofluraneförgasare på ECC **kopplas på** vid full maskin och **stängs av** vid maskinavgång.
- Vid hypertension
  - Fördjupa anestesi
  - Ge ev. Dridol (2,5 mg/ml) 1,25–2,5 mg IV
  - Vid MAP >95 överväg infusion Nitropress
- Vid hypotension
  - Noradrenalin eller Efedrin iv
  - Infusion Noradrenalin (0,1 mg/ml)

Blodgas

- Första blodgasen: Efter intubation och avslutad kärlaccess
- Under ECC: Varje halvtimme
- Efter avveckling av ECC: När restblodet är inne

Ventilation

- Ventilatorinställning
  - VKTS
  - Tidalvolym (V_T) 6 ml/kg

- Andningsfrekvens (AF) 14/minut
- 0 PEEP
- Topstryck <35 cm H₂O
- Ventilationen skräddarsys till den enskilde patienten enligt ETCO₂ och PaCO₂ och PaO₂
- Tänk på, att låg rSO₂ kan bero på hyperventilation (vasokonstriktion i hjärnans kärl)
- Sågning av sternum görs i apné, vid re-op används oscillerande såg- anestesi på sal + gå ev ner i TV/upp i AF
- Inför kanylering ventileras med F_iO₂ 80 %
- Ventilatorn stängs av när aorta är klampat och sätts på igen strax före avveckling av ECC
- Ventileras med FiO₂ 100 % tills aortakanylen är ute
- PEEP 5 cm H₂O läggs till i slutet av operationen, när bröstkorgen är stängd

Cirkulation

- Målet är optimal perfusion av samtliga organsystem
- Målvärde MAP >50–70 mmHg före, under och efter ECC – beroende på patientens ålder och komorbiditet.
- SAP 80–100 mm Hg vid kanylering – minskar risken för dissektion
- Vid MAP <50–70 mm Hg – överväg Noradrenalin (se ovan)
- Vid MAP >90 mm Hg – överväg infusion Natriumnitroprussid IV

Extracorporeal cirkulation (ECC)

- ECC ersätter hjärtats och lungornas funktion när hjärtat står stilla och ger möjlighet för ett blodtomt och stabilt operationsfält.
- Hjärtlungmaskinen primas med Ringer Acetat, Heparin
- Före kanylering antikoaguleras patienten med Heparin till ACT > 480 sec.
- Vid lågt Hb och stabil patient kan perfusion utföra Rapid Autolog Prime (RAP), när kanylerna är på plats, för att undvika hemodilution
- Kanylering
  - Artärkanylen placeras i aorta ascendens
  - Proximalt om artärkanylen placeras cardiopleginålen
  - Venkanylen placeras i höger förmak med spetsen i vena cava inferior.

- Vid bicaval kanylering placeras även en kanyl i vena cava superior. Om cavorna stryps, finns risk att även strypa CVK (mitralkirurgi, ASD, HTx)
- Cardioplegi
  - Ringer Acetat, Kalium, Magnesium
  - Kall (4°C) cardioplegi ger bättre myokardprotektion
  - Cirka 1 liter ges. Medför ofta blodtrycksfall.
- Antegrad cardioplegi ges i coronarerna
- Vid retrograd cardioplegi administreras cardioplegin i sinus coronarius (hjärtats venösa avflöde). Infusionstrycket monitoreras
- Gasutbyte (O₂ och CO₂) sker via membranoxxygenator i hjärtlungmaskinen
- Non-pulsatilt flöde på 2,4–2,6 l/min/m² (motsvarar CI)
- SvO₂ > 65%
- Vid optimal venös dränering är CVP = 0 (eller negativt om perfusion lägger på vacuum)
- MAP hålls vanligtvis mellan 50–70 mmHg med hjälp av ändringar i SVR (eller pumpflöde)
- Volym (kristalloid, kolloid eller blod) kan tillföras eller tas bort med hjälp av ultrafiltration, för målvärde hematokrit 20–30%
- Vid sjunkande rSO₂-värden kan perfusion öka PaCO₂, Hb eller pumpflödet. Anestesiologen kan höja MAP
- ECC medför
  - Hemolys,
  - Skada på trombocyter
  - Konsumtion av koagulationsfaktorer.
  - Sällan problem vid ECC-tid <2 timmar
- Övriga problem kan vara
  - Dålig venös dränering,
  - Aortadissektion
  - Gasemboli
- Risken för stroke är 1–5% och är
  - Associerat till hypotension, atherom i aorta, tidigare stroke, diabetes och typ av kirurgi (AVR > CABG)
  - Utlösande faktorer
    - Hypoperfusion och/eller emboli

Avveckling av ECC

- Kontroll inför maskinavgång enl checklista
- Kriterier
  - KAD-temperatur 36 grader

- Kalium 4,5–5 mmol/l
- Hematokrit > 20%
- Normal blodgas
- Torrt runt hjärta och lungor
- Hjärtfrekvens
  - Om hjärtat startar i VF ges extra magnesium samt kalium och intern defibrillering med 5–30 joules utförs
  - Vid persisterande VF ges Amiodaron 150 mg och/eller Xylocard 50–100 mg IV (båda läkemedel medför risk för blodtrycksfall)
  - Mål: HR 70–100/minut – helst SR
  - Epikardiell pacing om nödvändigt
- Ventilator på med FiO₂ 100 %
- Inotrop stöd enligt ansvarig anestesilog
- Testdos Protamin (25mg)
  - Risk för systemisk hypotension, pulmonell hypertension, anafylaktisk reaktion
- +/- Vattentrick
  - Vid vattentrick ges ev fulldos Protamin samtidigt som vattnet infunderas
  - *Alternativt*
  - När kanylerna är ute ges fulldos Protamin. Restblodet ges på påse eller körs i cellsaver
- ACT, målvärde <130 sekunder
- Upprätthåll SAP 90–140 mmHg och CVP <15 mmHg
- Vätskebalans noteras på anestesikurvan
- Anestesi-läkare dokumenterar Infarter/Utfarter, Anestesiförlopp och ett orienterande TEE i Melior
- Om Pacemaker är kopplad fylls protokoll i

Postoperativ smärtlindring

- Vg se PM Smärta, postoperativ behandling efter hjärtkirurgi

TIVA

- Meddelas vid maskinavgång samt före transport
- När patienten ligger i säng höjs huvudändan 10–20 grader (om möjligt) för att undvika VAP

TIPS vid 4 diagnoser

CABG

- CABG = Coronary Artery Bypass Grafting = Aorto Coronary Bypass = ACB-operation.
- Vena Saphena Magna tas från benen och sys mellan aorta och coronarartär. Som fritt graft kan även Arteria Radialis användas. De båda Arteria Mammaria, LIMA = Left Internal Mammary Artery och RIMA = Right Internal Mammary Artery används också som graft. De frias från bröstväggen och den distala änden sys direkt till det ockluderade kärlet.
- Vid användning av **arteria radialis som fritt artärgraft** finns risk för spasm och myocardiemi. Därför startas infusion Nitroglycerin 1–2 mg/timme när flödet till graftet släpps på. Infusionen fortsätter tills nästa morgon (postop dag 1). Postop d1 insätts amlodipin 2.5-5mg.

Före ECC

- Vid huvudstamsstenos **måste** koronarperfusionen upprätthållas minutiöst
  - Undvik takykardi
  - Upprätthåll det diastoliska trycket motsvarande patientens preoperative värde (baslinjen)

TEE efter ECC

- HK och VK funktion
- Väggrörlighetsförändringar

AVR p.g.a. Aortastenos

- Före ECC:” aortic stenosis – **always slow**”
  - Hjärtfrekvens
    - Takykardi tolereras dåligt p.g.a. kort tid för koronarperfusion (diastole) och ökad O₂ behov
    - Bibehåll SR – hjärtat är beroende av förmakskontraktionen för adekvat fyllnad av VK
  - Preload:
    - VK är styv och hypertrof och behöver högre fyllnadstryck
  - SVR:
    - Afterload måste upprätthållas med alfa-agonist för att säkerställa koronarperfusion
  - Kontraktilitet:
    - Undvik inotropa droger, som ökar myokardiets O₂ behov

- Levosimendan ökar inte myokardiets O₂ behov, sannolikt p.g.a. inodilatation
- TEE efter ECC
  - Protes-stabilitet, protes-öppning och ev. paravalvulärt läckage
  - HK och VK funktion
  - Intrakavitär gradient
  - Vid basal septumhypertrofi finns risk för LVOT obstruktion och SAM
    - Upprätthåll då preload och SVR. Undvik takykardi och inotropa droger

AVR p.g.a. Aortainsufficiens

- Före ECC: Full, fast, forward for a regurgitant lesion!
  - Hjärtfrekvens:
    - Cardiac output är frekvensberoende. En ökad frekvens minskar regurgitationen i diastole och förbättrar ”forward flow”
    - Undvik bradykardi och sikta på frekvens 80–90/minut
  - Preload:
    - VK är styv och dilaterad. Upprätthåll fyllnaden
  - SVR:
    - Vasodilatation medför minskat regurgitation och förbättrar ”forward flow”. Beakta dock koronarperfusionen.
  - Kontraktilitet:
    - VK funktion kan vara nedsatt, ibland behövs inotropa droger (Milrinon, Levosimendan)
- TEE efter ECC
  - Protes-stabilitet, protes-öppning och ev. paravalvulärt läckage
  - Kontrollera cusp-coaptation
  - Beskriv ev. kvarvarande AI
  - HK och VK funktion

MVR p.g.a. mitralinsufficiens

- Före ECC: Full, fast, forward for a regurgitant lesion!
  - HR:
    - Undvik bradykardi, HR > 70/minut

- Preload:
  - Håll patienten välfylld
- SVR:
  - En ökning i SVR ökar regurgitationen
- PVR:
  - Risk för pulmonell vasokonstriktion
- Kontraktilitet:
  - Inotropa droger behövs sällan före ECC.
  - Vid akut MI kan en IABP minska afterload och förbättra CO
- Efter ECC:
  - Behöver man ibland ge inotropi.
  - Lungkärlsbädden är ofta reaktiv och pulmonell vasokonstriktion förekommer
  - TEE-kontroll
    - Beskrivning av ev. kvarvarande MI
    - Beskrivning av inflödet över mitralklaffen (mitralstenos?)
    - Uteslut komplikationer vid ingreppet
      - Skada på CXA: VK's rörlighet posterioert
      - Trauma mot aortaklaffens non-coronara cusp
      - Systolic Anterior Motion (SAM)
    - Protesfunktion, ev. paravalvulärt läckage
    - HK och VK funktion

Relaterad information

PM [Läkemedel - Insulininfusion](#)

PM Optimal perfusion (tryck och flöde) under ECC – evidensbaserade riktlinjer

PM Uppläggning vid radialisgraft

PM VAP förebyggande åtgärder

Referenser

Core Topics in Cardiac Anaesthesia 2004, 1st Edition, Cambridge University Press, J.H. Mackay and J.E. Arrowsmith

Oxford Handbook of Anaesthesia, 2011, 3rd Edition, Oxford University Press, KG Allman, LH Wilson

Perioperative Transesophageal Echocardiography, 3rd Edition 2008,
Cardiac Anesthesiology & Intensive Care, University Health Network,
Dr Annette Vegas

Levosimendan: molecular mechanisms and clinical implications:
consensus of experts on the mechanisms of action of levosimendan. Int J
Cardiol. 2012 Aug 23;159(2):82-7. Papp Z, Édes I, Fruhwald S, De Hert
SG, Salmenperä M, Leppikangas H, Mebazaa A, Landoni G, Grossini E,
Caimmi P, Morelli A, Guarracino F, Schwinger RH, Meyer S, Algotsson
L, Wikström BG, Jörgensen K, Filippatos G, Parissis JT, González MJ,
Parkhomenko A, Yilmaz MB, Kivikko M, Pollesello P, Follath F.

Granskare/arbetsgrupp

Mattias Danielsson, Överläkare thoraxanestesi och intensivvård,
Thoraxoperation, OP2, Verksamhet Thorax och kardiologi

Lars Jensen, Anestesisjuksköterska/Instruktör, Thoraxoperation, OP2,
Verksamhet Thorax och kardiologi

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet Thorax och kardiologi

Innehållsansvar: Mattias Danielsson, (matda5), Överläkare

Godkänd av: Kristofer Skoglund, (krisk3), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9805-1593997-1909

Version: 15.0

Giltig från: 2025-04-29

Giltig till: 2027-04-29